

מ"ת 68461/02/19 - היועץ המשפטי לממשלה, המחלקה לעניינים בינלאומיים נגד דויד ברוך סופר

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 68461-02-19 מדינת ישראל נ' סופר (עציר)
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט אביגדור דורות
המבקש: היועץ המשפטי לממשלה
ע"י ב"כ עו"ד יעל ביטון
המחלקה לעניינים בינלאומיים
נגד
המשיב: דויד ברוך סופר (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד עמית חדד

החלטה רקע והחלטה קודמת

1. ביום 18.4.19 ניתנה החלטתי בבקשת המבקש למעצרו של המשיב, עד למתן החלטה בעתירה להכרזת המשיב בר הסגרה, בהתאם לסעיף 5 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן: "חוק ההסגרה"). בגדרה של החלטה זו נקבע כי חומר הראיות שהוגש לבית המשפט מגבש תשתית ראייתית לכאורית המבססת את מעורבותו של המשיב בעבירות המיוחסות לו, שהן רכישת 17 חברות סלובקיות ופתיחת חשבונות בנק עבורן בסלובקיה, כאשר אל חלק מהם הועברו כספים של חברות אוסטריות כתוצאה ממעשי מרמה והונאה. עוד נקבע בהחלטה כי מתקיימות בעניינו של המשיב שתי עילות מעצר: עילת מסוכנות, על בסיס החשש כי המשיב ימשיך בביצוע העבירות במידה ולא ייעצר מאחורי סורג ובריה וכן עילת הימלטות, לנוכח החשש כי אם יוסגר לאוסטריה ואם יורשע שם בעבירות המיוחסות לו, צפוי המשיב לעונש מאסר בפועל. במסגרת ההחלטה צוין כי בהליכי הסגרה עילת המעצר שעניינה חשש מהמלטות מן הדין מקבלת משקל סגולי מיוחד הטומן בחובו חשש מובנה וטבעי להתחמקות המבוקש מן הדין ובצורך להבטיח את מימוש התחייבויותיה הבינלאומיות של מדינת ישראל.

2. במסגרת ההחלטה הנ"ל נקבע כי לשם בחינת האפשרות של השגת מטרת המעצר בדרך חלופית, הפוגעת פחות בחירותו של המשיב, ראוי כי שירות המבחן יגיש תסקיר מעצר ביחס למשיב ובעקבות כך יתקיים דיון, אשר נערך היום.

תסקיר שירות המבחן

3. לבית המשפט הוגש תסקיר שירות המבחן מיום 29.4.19. על פי התסקיר, המשיב הינו בן 61, נשוי ואב לשלושה ילדים (בני 25-31); משפחת המוצא של המשיב מונה אם בת 98 המתגוררת בפרוז ו-5 אחים (בני 61-77) אשר רובם מתגוררים בצרפת; המשיב עלה עם משפחתו לישראל בשנת 1999; המשיב חלה במחלת הסרטן בשנת 2000 עד הגיעו להבראה לאחר שלוש שנים.

שירות המבחן העריך כי תחושת הקורבנות אשר ליוותה את המשיב גרמה לו, בין היתר, לפתח תחושת הישרדות ורצון לקבל פיצוי על קשייו, נטייה להאשים את סביבתו, מזעור וטשטוש אחריותו ביחס להתנהלותו טרם מעצרו. שירות המבחן התרשם ממניפולטיביות וחוסר אותנטיות בדבריו של המשיב, אשר מגלה קשיים בהצבת גבולות פנימיים וחיצוניים. בשיחה עמו התרשם קצין המבחן כי רב הנסתר על הגלוי בכל הקשור להתנהלותו של המשיב. בשכלול כל הגורמים שפירט קצין המבחן, הערכת שירות המבחן היא כי הסיכויים להישנות העבירות הינם סבירים. המלצת שירות המבחן בתסקיר היא כי המשיב ייעצר בפיקוח אלקטרוני בביתו באשדוד וכי על מנת לאיין את המסוכנות הומלץ על הוצאת תקשורת אלקטרונית מביתו של המשיב, תוך התרשמות כי אשתו, בתו - אלודי ימין, ובנו - אריאל סופר, יוכלו להוות עבורו גורם סמכותי, מצמצם סיכון ומציב גבולות.

טענות הצדדים בתמצית

4. ב"כ המשיב ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן בדבר העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, בין היתר, על סמך התרשמותו החיובית של שירות המבחן משלושת המפקחים שצוינו על ידו וגם בשים לב להחלטה מיום 18.4.19 בדבר מודעות המשיב למרמה בדרך של עצימת עיניים. עוד צוין כי שווי זכויותיה של רעיית המשיב בנכסי הנדל"ן בישראל הוא כ-7 מיליון ₪ ומדובר בבטוחה בסדר גודל יוצא דופן, בהשוואה לבטוחות נמוכות בהרבה, שנקבעו בהחלטות בתי המשפט בתיקי הסגרה. הסגור הוסיף וציין כי למשיב שורשים עמוקים בישראל, פה נמצאים אשתו, ילדיו ונכדיו וכן נכסיו ועל כן יש לאמץ את המלצתו החיובית של שירות המבחן. עוד צוין כי זכותו של המשיב לטעון לחפות גם מול קצין המבחן ואין לזקוף את טענת החפות לחובתו.

5. לטענת ב"כ המבקש, אין להתייחס לתסקיר כתסקיר חיובי, לאור התרשמות שירות המבחן מהמשיב כאדם מניפולטיבי, חסר אותנטיות ומטשטש אחריות. יש בתסקיר חוסר קוהרנטיות בין ההתייחסות השלילית כלפי המשיב לבין ההמלצה להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

עוד נטען כי המשיב טען בפני שירות המבחן כי הפסיק לעבוד בשנת 2016 בעוד שמראה משרדו, כפי שמשקף בצילומים שסומנו מ/2 בדיון היום, מלמד כי המשיב המשיך בפעילותו באמצעות החותמות המזויפות עד למועד מעצרו.

לטענת ב"כ המבקש, אף ששירות המבחן התרשם באופן חיובי מהמפקחים, הנדבך הראשון שיש לעבור הינו האמון שבית המשפט נותן במשיב, שלא ינצל את השחרור מן המעצר על מנת לעבור עבירה, או להתחמק מן הדין. נטען כי במקרה זה אין לתת אמון במשיב, במיוחד כאשר מדובר בתיק הסגרה שבו החשש להמלטות הוא מוקצן.

דין והכרעה

6. כידוע, בית המשפט לא יורה על מעצר מאחורי סורג ובריה, אלא אם נוכח, בין היתר, כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם (או מבוקש ההסגרה) פחותה (ראו לדוגמא, בש"פ 5927/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** (16.8.10) פסקה י'). השיקולים העיקריים בבוא בית המשפט לבחון אפשרות לחלופה כוללים, בין היתר, עבר פלילי, מספר האישומים ונסיבותיהם ותסקיר שירות המבחן (בש"פ 5887/10 **מדינת ישראל נ' עומר אחמידי** (16.8.10)). נוסף לאלה יש לבחון האם ניתן ליתן אמון בנאשם (או במבוקש ההסגרה), אם לאו (בש"פ 5654/13 **אבו מוך נ' מדינת ישראל** (26.8.13)). חלופת המעצר נדרשת להפחית ולהקלות במידה רבה את עילת המעצר אך אין מדובר בחלופה "הרמטית" כמעצר מאחורי סורג ובריה, שכן סיכון קיים לעולם והשאלה היא מה מידת ההסתברות להתממשות הסיכון (בש"פ 2006/10 **מדינת ישראל נ' פלוני** (15.3.10) פסקה 6). הפסיקה נקטה בהקשר זה במונחים חלופה "אפקטיבית דיה" (בש"פ 9106/09 **מדינת ישראל נ' פלוני** (15.11.09) וחלופה המספקת "מענה נאות" לנושא המסוכנות (בש"פ 5669/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.7.12)).

7. שחרורו של נאשם (או מבוקש ההסגרה) לחלופת מעצר מבוססת על היכולת ליתן בו אמון. נפסק כי בבסיסו, שחרור בערובה הוא מעין חוזה אמון בין המשוחרר לבין בית המשפט. המשוחרר מתחייב לכך שיעמוד בתנאים ובית המשפט, בהנחה שהוא נותן בו אמון, מורה על שחרורו. כל האמצעים הנוספים, יהיו אלו מפקחים בשר ודם או אזוק אלקטרוני, אינם אלא חישובים שנועדו להבטיח את קיומו של החוזה, אולם אינם יכולים להוות את בסיסו (בש"פ 9854/06 **עאטיאס נ' מדינת ישראל** (13.12.06) פסקה 16; בש"פ 2587/17 **מדינת ישראל נ' בן אבו** (27.3.17)). בבש"פ 9984/17 **היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני** (27.12.17) (להלן: "עניין פלוני") נקבע כדלקמן:

"תנאי ראשון יסודי ובסיסי שצריך להתקיים על מנת שבית משפט ישקול שחרורו של עצור בתנאים/במעצר בפיקוח אלקטרוני הוא באמון שצריך בית המשפט ליתן במשיב עצמו ולא במפקחיו כי יקיים את תנאי מעצרו/שחרורו. האמון שבית המשפט נותן באדם, באישיותו ובכוחו להתחייב ולקיים את התחייבויותיו הינו בבחינת הנדבך הראשון בלעדיו אין בהחלטת שחרור בתנאים/מעצר בפיקוח אלקטרוני או כל הליך שדורש קיומם של יחסי אמון בין המשיב לבין בית המשפט..."

לדידי האמצעי של פיקוח אלקטרוני אינו יותר מאמצעי פיקוח טכני שנועד להבטיח את קיום התחייבויותיו של מי שקיבל את אמון בית המשפט. הוא לא נועד להחליף תנאי בסיסי זה, אלא להצטרף אליו". (פסקה 12).

8. במקרה הנוכחי, המשיב נעדר עבר פלילי והוא לא נמלט מאוסטריה לישראל. יחד עם זאת, בפסיקה נקבע כי עבירות המבוצעות במרחב האינטרנטי, תוך שימוש במחשבים, בעזרת תכוכם רב ובאורח שיטתי, אגב הסתרת המעשים - מעוררים קושי ליתן אמון כי מבצען יקיים את תנאי השחרור (בש"פ 5477/17 **הרי מאיר מיימון עמר נ' מדינת ישראל** (19.9.17) פסקה 28 (להלן: "עניין עמר"); בש"פ 3227/17 **מדינת ישראל נ' ברהמי** (12.4.17) פסקה 7). כן נקבע כי הדבר משליך לא רק על מידת המסוכנות, אלא גם על האפשרות לשחרור לחלופה של מעצר באזוק אלקטרוני או חלופת מעצר אחרת (עניין עמר, פסקה 28; בש"פ 5524/15 **בן משה נ' מדינת ישראל** (19.8.15) פסקה 19 (להלן: "עניין בן משה")).

9. במקרים בהם נדונו בקשות למעצר עד לתום הליכי ההסגרה ניתן משקל לשימוש שיוחס למבוקש ההסגרה בדרכונים ובתעודות זהות מזויפות. כך, למשל, צוין בבש"פ 587/19 עקנין נ' היועץ המשפטי לממשלה (7.2.19) כי העורר באותו מקרה עשה שימוש בתעודת זהות מזויפת, באופן אשר עשוי ללמד לכאורה על כך שבדיית זהויות אינה זרה לעורר. נקבע, בכל הנוגע לקיומה של חשש מהמלטות, כי יש ליתן משקל מכריע לכך שמעשיו הנטענים של העורר בוצעו בתחכום רב ועל דרך של מרמה (ביצוע עסקאות והעברות כספים בין מדינות); בדיית דמותו של אדם מסוים ורישומו כבעל המניות הבלעדי של חברה זרה, אשר נוהלה בפועל על ידי העורר, תוך ביצוע פעולות לשם חיזוק אמינותו של אותו אדם, ובכלל זה שימוש בתעודת זהות מזויפת. לעומת זאת, בעניין בן משה צוין, בכל הנוגע לקיומו של חשש מהמלטות, כי הטענה בדבר שימוש העורר בדרכון מזויף, לא גובתה בחומר הראיות שהוצג בבית המשפט.

10. במקרה שלפנינו הודה המשיב בחקירתו בכך שזייף מסמכים ששימשו אותו לצורך פתיחת החברות בסלובקיה (עדות מיום 4.3.19, עמ' 9) ובכך שזייף חותמות של נוטריונים צרפתיים ושל בתי המשפט בצרפת (עדות מיום 5.3.19, שורות 33-37). במסגרת החיפוש בביתו ובמשרדו של המשיב נמצאו מספר גדול מאוד של חותמות. בחקירותיו הוצגו למשיב 179 חותמות. במענה לשאלות החוקרים הודה המשיב כי חלק גדול מחותמות אלה (אך לא כולן) שימשו אותו לצורך זיוף המסמכים אשר שימשו לפתיחת החברות וחשבונות הבנק בסלובקיה (חותמת של בית המשפט בצרפת, חותמת של נוטריון, חותמת אפוסטיל ועוד). המשיב אף הודה כי בדה את שמו של עורך דין שאינו קיים (עמ' 22 לחקירת המשיב מיום 7.3.19, שורות 293-300):

"שאלה: אני מציג לך תמונה של חותמת שנתפסה בתאריך 25.2.19 במשרדך מספר 504, במגדלי ktower באשדוד, תסתכל על התמונה ותן תגובתך?
[תצלום חותמת]

תשובה: זו חותמת שאני השתמשתי בה לאשר אפוסטיל.

ש: מאיפה לקחת את הזהות גיל לה פן

ת: אני המצאתי את השם זה עו"ד לא קיים.

ש: על איזה מסמך החתמת חותמת זו?

ת: של האפוסטיל."

הדבר חזר על עצמו בחקירתו מאותו יום (עמ' 26, שורות 351-357):

"שאלה: אני מציג לך תמונה של חותמת שנתפסה בתאריך 25.2.19 במשרדך מספר 504, במגדלי ktower באשדוד, תסתכל על התמונה ותן תגובתך?
[תצלום חותמת]

תשובה: זה אחד מעורכי הדין של הפרקליטות ששמתי את שמו על האפוסטיל זה שם שלא קיים.
ש: מאיפה השם?

ת: אני המצאתי את השם ואת כל השמות של עורכי הדין על האפוסטיל."

ביחס להיקף התופעה ניתן להפנות לעמ' 32 לחקירה זו (שורות 437-442):

"ש: הצגתי בפניך 179 חותמות האם חותמות אלה שלך?

ת: כן יש שלי ויש כאלה ששכחו אותם אצלי וגם קיבלתי מלקוחות שלי.

ש: החותמות האלו נתפסו במשרד 504 בבנייני ktower?

ת: כן.

ש: חלקם הגדול של החותמות שימשו לזיוף מה תגובתך?
ת: כן".

במסגרת חקירתו הודה המשיב כי הוא הקים חברות על שמם של אנשים שלא ידעו כלל על כך באמצעות שימוש באמצעים טכנולוגיים ובאמצעות זיוף חותמות של גורמים מוסמכים בצרפת. כשנשאל בחקירתו (מיום 13.3.19) לגבי זהויות מנהלי חברות הסלובקיות, הודה המשיב שרוב הזהויות היו מזויפות, מלבד אולי שניים או שלושה (שורות 205-215). בדיון היום טען ב"כ המשיב כי אין מדובר במכשור מתוחכם או "במפעל" לזיופים, שכן מדובר במשיב "שקנה חותמות רגילות ופשוטות שניתן לקנות אותן בכל חנות תמורת סכום פעוט" (עמ' 29 לפרוטוקול, שורות 7-9). ביחס לדברים אלה יש לציין כי ראשית, קשה לקבל את הטענה בדבר היות החותמות "רגילות ופשוטות" כאשר מתבוננים בתצלום התחתון המופיע במסמך שסומן מ/2 שבו מצולמים 7 מכשירים המצויים בשימוש נוטריונים, שלא ניתן לקנותם בכל חנות תמורת סכום פעוט; ושנית, העובדה שאת החותמות המופיעות בתצלום העליון המופיע במסמך מ/2 ניתן לקנות בקלות ותמורת סכום פעוט, פועלת לרעתו של המשיב, בגלל הקלות של השגת אמצעים אלה.

11. נוכח העובדה כי המשיב הודה בחקירתו בזיוף המסמכים ששימשו לפתיחת החברות וחשבונות הבנק שלהן, בבדידת זהות של אנשים שאינם קיימים במציאות, ובשימוש נרחב בחותמות מזויפות של עורכי דין, נוטריונים ואפוסטיל, קיים קושי רב מאוד לתת אמון במשיב. לכך יש להוסיף את התרשמות שירות המבחן בשיחה עמו "ממניפולטיביות וחוסר אותנטיות בדבריו" וכן מן ההתרשמות באותה שיחה כי "רוב הנסתר על הגלוי בכל הקשור להתנהלותו". בעניין פלוני התייחס בית המשפט להתרשמות שירות המבחן מאופיו המניפולטיבי של המשיב. בהחלטה בענין פלוני צוין כי אף שלבית המשפט הסמכות להתרשם באופן בלתי אמצעי מאישיותו של העומד לפניו, הרי שבנסיבות בהן מצויה בפניו חוות דעת מקצועית של שירות המבחן בדבר אופיו של אדם, האם ליתן בו אמון או שמא לא, על שום היותו מניפולטיבי, ראוי כי בית המשפט יתן לכך משקל בהחלטתו הסופית. בהחלטה נקבע כך (פסקה 12):

"התרשמותו של שירות המבחן ממבנה אישיותו של אדם מצויה בליבת עיסוקו המקצועי, להבדיל מהמלצותיו, שבית המשפט אינו מחויב להן והינן בגדר המלצה בלבד... קשתה עלי מסקנתו הסופית של בית המשפט, לפיה ניתן להתגבר על מניפולטיביות אישיותו והחשש המובנה להמלצות והמסוכנות הנשקפת ממנו בהוספת מפקחים והערכת שעות הפיקוח מסביב לשעון, כאשר הבסיס להחלטת השחרור - האמון שניתן במשיב - נפקד מהחלטת בית המשפט".

12. אכן, שירות המבחן המליץ על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני והמליץ על שלושה מפקחים מוצעים (אשתו, בתו ובנו). יחד עם זאת כידוע, אף שיש משקל נכבד לתסקיר שירות המבחן והמלצתו, בית המשפט אינו כבול לה. שיקול הדעת בעניין זה נתון בסופו של יום לבית המשפט, אשר רשאי שלא לאמץ את ההמלצות המובאות בתסקיר, שהינו אחרי הכול, אך אמצעי וכלי עזר לשם קבלת מידע עובר לקבלת ההחלטה (בש"פ 5233/13 **אללוף נ' מדינת ישראל** (24.7.13) פסקה 4; בש"פ 3161/10 **מדינת ישראל נ' מהרבנד** (2.5.10) פסקה 22). זאת ועוד, לעתים המלצת שירות המבחן היא חיובית, אך התסקיר אינו חיובי: בש"פ 4452/15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.6.15). באותו עניין סבר בית המשפט כי למרות ההמלצה החיובית של שירות המבחן, התסקיר אינו תסקיר חיובי. צוין בהחלטה כי בית המשפט אינו מחויב באימוץ המלצותיו של שירות המבחן, שכן, על אף מקצועיותו הרבה הוא מהווה כלי עזר בלבד. הוא

הדין בענייננו: המלצת שירות המבחן היא חיובית (מעצר באזוק אלקטרוני כחלופה למעצר מאחורי סורג ובריח) אולם התסקיר אינו חיובי, לאור ההתרשמות השלילית מן המשיב (מניפולטיביות וחוסר אותנטיות) ולאור ההערכה בדבר הסיכויים להישנות ביצוע העבירות. למעשה, אין תאימות בין החלק הראשון של התסקיר, הכולל התרשמות שלילית מן המשיב, לבין ההמלצה בדבר מעצר בפיקוח אלקטרוני ואין הסבר בתסקיר ל"קפיצה" מן החלק הראשון להמלצה. כמו כן, אני מסכים לטענת ב"כ המבקש, כי לא ניתן משקל מספיק בתסקיר לחשש מהימלטות, פרט לציון בהמלצה כי הדבר נלקח בחשבון.

13. במסגרת הדין הקודם מיום 18.4.19 התייחסו הצדדים לנכסים בישראל שבבעלות המשיב ורעייתו. לבית המשפט הוגשה ביום 14.4.19 הודעה על הגשת מסמכים הנוגעים לאותם נכסי נדל"ן. בדיון מיום 18.4.19 טען הסנגור כי גם אם נכסים אלה נתפסו במסגרת החקירה הפלילית, הכוונה היא לתפיסת זכויות המשיב באותם נכסים ולא לתפיסת זכויות רעייתו ומכאן שניתן לראות בזכויותיה באותם נכסי נדל"ן כערובה נוספת להרתעת המשיב מפני המלטות. לקראת הדין היום הגיש הסנגור הודעה על פיה ביום 28.4.19 הושגה הסכמה עם פרקליטות מחוז דרום על שחרור חלקה של רעיית המשיב באותם נכסים שנתפסו ובית משפט השלום באשקלון נתן ביום 29.4.19 להסכמות הצדדים תוקף של החלטה. אכן, ניתן היה לראות בזכויות רעיית המשיב בנכסי הנדל"ן, זכויות שוות ערך לבטוחה כספית ומדובר בנכסים בעלי שווי גבוה, אשר הוערך על ידי המשיב (על פי הודעה שהוגשה היום, עובר לדיון) בכ-14 מיליון ₪, דהיינו, שווי זכויות רעיית המשיב מוערך בכ-7 מיליון ₪. יחד עם זאת, לאור כל האמור לעיל, בדבר הקושי הרב מאוד ליתן אמון במשיב, אין די באמצעים הנוספים (פיקוח אנושי ואלקטרוני) ובשווי הנכסים כערובה לקיום התנאים, כדי לאיין את המסוכנות ובעיקר את החשש מהימלטות.

14. בשולי הדברים אציין כי צודק ב"כ המשיב בטענתו בדיון היום כי אין לצפות מנאשם או ממבוקש הסגרה כי יוותר על טענות ההגנה שלו במפגשו עם שירות המבחן בשלב תסקיר המעצר ובוודאי שאין לקבוע כי אם אינו מודה במיוחס לו - לא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות חלופת מעצר כלשהי (בש"פ 8643/12 **ברמי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (1.1.13)). יחד עם זאת, העובדה כי המשיב דבק בחפותו לא פעלה לחובתו מבחינתי.

15. אשר על כן ולאור כל האמור לעיל, נקבע בזאת כי המשיב יעצר עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליו בר הסגרה לאוסטריה.

המזכירות תשלח ההחלטה לבאי כוח הצדדים, לשירות המבחן ולשב"ס.

שב"ס ידאג להעביר העתק ההחלטה לידי המשיב.

ב"כ המבקש תוכל לאסוף את קלסר החקירה ממזכירות בית המשפט.

ניתנה היום, כ"ו ניסן תשע"ט, 01 מאי 2019, בהעדר הצדדים.

